

عنوان مقاله:

مطالعه مقدماتی و معرفی مجموعه مهرهای مکشوفه از گورستان اشکانی و ستمین کیاسر ساری، بر اساس کاوش های سال ۱۳۹۴ - ۱۳۹۶-۱۳۹۷

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات باستان شناسی، دوره 14، شماره 3 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

عبدالمطلب شریفی هولایی - گروه باستان شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

بهمن فیروز مندی شیره جینی - گروه باستان شناسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، تهران، ایران.

کمال الدین نیکنامی - گروه باستان شناسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

محوطه و ستمین در هشتاد کیلومتری جنوب شهر ساری نه کیلومتری جنوب شرقی شهر کیاسر، مرکز بخش چهاردانگه از توابع شهرستان ساری و مرکز استان مازندران واقع شده است. و ستمین نام روستایی که محوطه تاریخی کاوش شده در سه کیلومتری شمال آن قرار دارد. نام اصلی این محوطه «لت سر» است. محوطه تاریخی و ستمین شامل گورستان شرقی، گورستان غربی، محوطه استقرار، قلعه و گورستان اسلامی است. محوطه و ستمین نخستین محوطه اشکانی در مازندران است که مورد کاوش باستان شناختی قرار گرفته است. آنچه گورستان این محوطه را از دیگر گورستان های مکشوفه در حوزه فرهنگی اشکانیان متمایز می نماید، گورستان غربی آن شامل گور دخمه های خانوادگی است که از نظر معماری منحصر به فرد است. تدفین ها در داخل دخمه ها دسته جمعی می باشند. تعداد افرادی که درون دخمه ها دفن شده اند، از یک تا پنج مورد متفاوت و شیوه تدفین آن ها عمدتاً چمباتمه ای است. در مقاله پیش رو نگارندگان بر آن است که ضمن توصیف مهرها، به گونه شناسی و کاربری آن ها بپردازد و این شاخص را تبیین و تفسیر نماید. از بررسی های عملی آمده می توان استنتاج کرد که به دلیل نبود منابع کافی بعضی از پژوهشگران در تشخیص مهرهای اشکانی دچار اشتباه می شوند. برخی از پژوهشگران مهرهای اشکانی را به دوره سلوکی و برخی دیگر آن را به دوره ساسانی نسبت می دهند. ولی در مقاله حاضر نشان داده خواهد شد که مهرهای اشکانی مانند دیگر پدیده های هنری متأثر از دوره های قبل و تاثیرگذار بر روی مهرهای شماره بعد از خود یعنی مهرهای ساسانی است. جنس مهرها و مهرهای انگشتی و ستمین متنوع و از جنس سنگ عقیق، نقره، آهن و مفرغ است. نقوش انسانی، حیوانی، گیاهی، هندسی، پرنده، نقش سوار و نقش آتشدان از جمله نقوش یافت شده در روی مهرهای و ستمین است. در استفاده از مهرها به عنوان هدیه، جنسیت متوفی مطرح نبوده و این آثار علاوه بر مردان، به همراه زنان نیز به دست آمده اند. به نظر می رسد که مهرهای و ستمین در گروه مهرهای شخصی قرار می گیرد. با توجه به مقایسه مهرهای و ستمین با مهرهای محوطه اشکانی ولم، مرسین چال، حسنی محله، خرم رود و نوروز محله باید گفت مهرهای و ستمین مربوط به دوره اشکانی است.

کلمات کلیدی:

اشکانی، مهر، مهر انگشتی، نقش، و ستمین

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1609230>

